

Oponentský posudek bakalářské práce Kateřiny Tylšové

Jazykové trajektorie CODA v České republice

Předložená bakalářská práce představuje deskriptivní sociolingvistickou sondu do specifické populace mluvčích (CODA) prostřednictvím konceptu *jazykové trajektorie*. Text práce má 61 stran včetně příloh a soupisu bibliografie; je členěn do 6 kapitol. Po stručném úvodu se autorka nejprve věnuje problematice CODA s důrazem různé způsoby komunikace (kapitola 1). Dále představuje teoreticko-metodologická východiska práce vycházející z teorie jazykového managementu (kapitoly 2 a 3). Kapitoly 4 až 6 obsahují popis samotné analýzy a její výsledky (jejichž jedna část je prezentována samostatně v kapitole 6). Práci uzavírá stručný závěr.

KONCEPCE PRÁCE

Předložená práce má jasně stanovený cíl, jehož rozsah je zcela v intencích toho, co se očekává od závěrečným prací na bakalářském stupni. Práce se zabývá oblastí, která byla v českém kontextu doposud popsána relativně málo. Kromě toho je třeba velmi ocenit aplikovaný přesah práce. Práce je první studií využívající teoretických východisek jazykového managementu v kontextu českého znakového jazyka, což je rovněž chvályhodné.

Důležité je reflektovat, že autorka byla nucena vzhledem k pandemii COVID-19 provést úpravy původního plánu práce. Autorce se však podařilo se s těmito komplikacemi vypořádat a výzkum realizovat v plánovaném rozsahu.

Práce je logicky a přehledně členěna. V kapitolách 1 a 2 najdeme části, které by bylo lze bez problémů vynechat: např. celý oddíl 2.1. V oddíle 1.2 jsou zase zbytečné popisné pasáže o ČZJ a o češtině: vzhledem k povaze modelového čtenáře práce nejsou tyto informace nutné. Jinak jsou teoreticko-metodologické části celkově pojaty dobře: jsou přiměřeně obsáhlé a srozumitelné. Na některých místech se vyskytují vágní formulace nebo triviální tvrzení (např. začátek oddílu 2.2).

METODOLOGIE A ZPRACOVÁNÍ DAT

Z metodologického hlediska autorka postupuje důsledně a obezřetně. Vzhledem k metodě založené na sběru biografických dat (navíc ve velmi specifické a relativně malé populaci) klade autorka velký důraz na anonymizaci. V malém vzorku (avšak větším než např. ve studii Sherman a Homoláče, z níž práce metodologicky) tak autorka pracuje s věkovými pásmy a neuvádí pohlaví jednotlivých respondentů. Pochopitelné je rovněž zobecnění místa pobytu respondentů. Zde se ale nabízí otázka, jak autorka zvolila dané kategorie? Dává smysl do jedné kategorie zahrnovat obec s tisíci duší a město s 90 tisíci obyvateli? A není pro tuto práci relevantnější informace o místě původu (liší-li se samozřejmě od místa současného pobytu).

U kvalitativních studií, jako je tato, je klíčová volba přiměřené úrovně detailu v deskripci. Autorka se dle mého soudu s touto výzvou vypořádala dobře: z poměrně velkého korpusu (16 hodin nahrávek) se jí podařilo extrahovat relevantní jevy, zbytečně neopakuje již řečené a vhodně (a ve vhodné míře) vybírá příkladové segmenty přepisů.

Považuji za vhodné, že autorka rezignovala na klasifikaci respondentů podle společných rysů v takto omezeném vzorku.

PRÁCE S ODBORNOU LITERATUROU

Autorka se seznámila s adekvátním množstvím literatury. Na některých místech se výklad opírá o možná větší množství referencí než by bylo nutné: např. při vymezování některých pojmů je

jasné, že autorka vychází primárně z jednoho hlavního zdroje (což je v pořádku), ale z hlediska čtenáře působí rušivě opakování stejné reference za takřka každou větou. Je mi jasné, že se autorka v parafrázích snaží postupovat co nejkorektněji – je možné ale volit elegantnější postup.

FORMÁLNÍ ÚROVEŇ PRÁCE

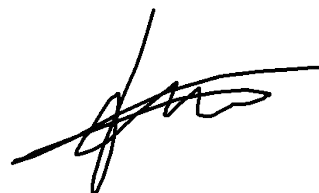
Formální náležitosti a stylistická úroveň práce jsou celkově v pořádku. Vyskytují se občasné pravopisné chyby (např. na straně 10: *osoby... se narodily; jsi se*).

Poněkud zarážející je používání 3. osoby singuláru. Je-li v současnosti trendem v odborném textu upřednostňovat 1. osobu singuláru před autorským plurálem, pak psaní v *sie*-formě působí svou neosobností a opisností až nepatřičně.

CELKOVÉ HODNOCENÍ

I přes uvedené nedostatky (které jsou všechny spíše drobnější) se jedná o solidní bakalářskou práci. Autorka prokázala schopnost samostatné vědecké práce a její studie je jednak ukázkou originální aplikace metod v této oblasti dosud nevyužitých, jednak může posloužit jako východisko pro další zkoumání.

Předložená bakalářská práce celkově splňuje požadavky kladené na závěrečné práce tohoto typu. Práci navrhuji klasifikovat stupněm **v ý b o r n ě**.

Mgr. Jakub Jehlička, Ph.D.

V Jiřetíně pod Jedlovou 7. června 2022